

Keuzedeel mbo

Zorg geschikt voor niveau 4

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0277

Penvoerder: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid
Gevalideerd door: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid
Op: 14-01-2016

1. Algemene informatie

D1: Zorg geschikt voor niveau 4

Studielast

480

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Deze keuze is gericht op het begeleiden mensen op zorgbedrijven in het domein natuur, voedsel en leefomgeving. De ondernemer zorgbedrijf is werkzaam op een zorgbedrijf. Onder zorgbedrijven wordt verstaan bedrijven die dagbesteding bieden aan mensen die zorg en begeleiding nodig hebben en die (eenvoudige) werkzaamheden uitvoeren; ieder naar zijn eigen mogelijkheden. Dan kun je denken aan onkruid wieden, handmatig oogsten in moestuinen of andere plantenteeltbedrijven, dieren voeren bij een kinderboerderij of manege of in de dierenhouderij. Het zorgbedrijf biedt deze dagbesteding aan in het kader van ondersteunende begeleiding, maatschappelijke opvang, sociale activering of arbeidstoeleiding waaronder leerwerktrajecten. Het gaat om mensen met een verstandelijke beperking, psychische problematiek, psychiatrisch probleem of met betrekking to deels zelfstandig functioneren in de maatschappij. Het doel kan zijn maatschappelijke opvang, sociale activering of arbeidstoeleiding. Ook de doelgroep kinderen met een dienst/zorgvraag worden voorzien van begeleiding op zorgbedrijven. Hierbij wordt de context van het zorgbedrijf passend ingezet bij de leeftijdsgroep.

Ook kan er sprake zijn van dienstverlening, bijvoorbeeld aan bezoekers of klanten. Tevens kunnen er werkzaamheden voor andere bedrijven worden uitgevoerd.

De keuze zorg komt tot zijn recht in combinatie met de aangegeven profielen uit het domein voedsel, natuur en leefomgeving. De vakbekwaamheid voor de specifieke werkzaamheden uit het domein voedsel natuur en leefomgeving zit verankerd in de aangegeven profielen.

Het keuzedeel zorg 3 en zorg 4 verschillen van elkaar. Zorg 3 is specifiek gericht op het begeleiden van zorgvragers. Zorg 4 is daarnaast ook gericht op het vormgeven van van het zorgbedrijf en het onderhouden van relaties en contacten met de verschillende (zorg)instanties.

Relevantie van het keuzedeel

Deze keuze is gericht op het begeleiden mensen op zorgbedrijven in het domein natuur, voedsel en leefomgeving. De werkbegeleider en ondernemer zorgbedrijf zijn werkzaam op een zorgbedrijf. Onder zorgbedrijven wordt verstaan bedrijven die dagbesteding bieden aan mensen die zorg en begeleiding nodig hebben en die (eenvoudige) werkzaamheden uitvoeren; ieder naar zijn eigen mogelijkheden. De keuze zorg komt tot zijn recht in combinatie met de aangegeven profielen uit het domein voedsel, natuur en leefomgeving. De vakbekwaamheid voor de specifieke werkzaamheden uit het domein voedsel natuur en leefomgeving zit verankerd in de aangegeven profielen.

Beschrijving van het keuzedeel

In het keuzedeel zorg gaat het over het organiseren van de zorg op het bedrijf. Aan de orde komen:

- het afstemmen van de werkzaamheden op de individuele zorgvraag;
- het begeleiden van de zorgvragers bij het uitvoeren van de werkzaamheden;
- het onderhouden van contacten met relevante (zorg)instanties;
- het vormgeven van het zorgbedrijf;
- het bepalen van de personeelbehoefte;
- het aansturen van de medewerkers en het voeren van werkoverleg.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

2. Uitwerking

D1-K1: Organiseren zorg op het bedrijf

Complexiteit

Het aansturen van zorgvragers* is gebonden aan verschillende factoren: een juiste inschatting van de problematiek en de mate van belastbaarheid van mensen met een specifieke zorgvraag in relatie tot de gestelde bedrijfsdoelen. De startend beroepsbeoefenaar is op de hoogte van de achtergrond en/of ziektebeeld van zorgvragers en heeft voldoende pedagogische, didactische, sociale en methodische kennis en vaardigheden om hen te begeleiden. Hij heeft brede algemene kennis nodig op het gebied van zorg en vakkennis van de sector.

Afhankelijk van het type zorgbedrijf en de doelgroep van het bedrijf moeten de werkzaamheden ook in piektijden tijdig en zorgvuldig worden uitgevoerd. Ook als de zorgvrager beperkte belastbaarheid heeft. De startend beroepsbeoefenaar dient hierop toe te zien en tijdig maatregelen te nemen om problemen te voorkomen. De wereld van de groene sector en de wereld van de zorg spreken een verschillende taal en hebben ieder hun eigen regels, gewoonten en mentaliteit. Deze twee werelden moeten aan zorgvragers op een geïntegreerde, toegankelijke manier worden aangeboden. De startend beroepsbeoefenaar dient hier adequaat mee om te kunnen gaan.

De voortdurende snelle en ingrijpende verandering van wet- en regelgeving en de daaraan gekoppelde wijzigingen in financiering maken de zorggerelateerde bedrijfsvoering complex. Ook de toenemende taken en diensten in zorgbedrijven bieden zoals het geven van ondersteuning in het organiseren van passend, woon, werk en leefklimaat en bieden steeds vaker support maken de bedrijfsvoering en organisatie van het zorgbedrijf complex.

* Overal waar in dit keuzedeel gesproken wordt over zorgvragers wordt bedoeld: mensen met een verstandelijke handicap, een psychosociale of psychiatrische zorgvraag, een verslavings- of geriatrisch probleem, stress of een combinatie van deze. Ook de doelgroep kinderen met een dienst of zorgvraag behoren nadrukkelijk tot deze groep.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een uitvoerende, organiserende, aansturende en begeleidende rol. Hij werkt zelfstandig rondom de cliënt en veelal zelfstandig rondom de zorggerelateerde contacten en de leidinggevende is (eind)verantwoordelijk. Hij is verantwoordelijk voor zijn eigen werk en het daarbij toepassen van milieu-, arbo- en veiligheidsvoorschriften. Daarnaast is hij (mede)verantwoordelijk voor de planning, inzet, aansturing en begeleiding van zorgvragers en de wijze waarop zij werkzaamheden uitvoeren. Hij is (mede)verantwoordelijk voor de agrarische productie volgens bedrijfsdoelstellingen.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- Doelgroepen
- - heeft kennis van de meest voorkomende gedragsproblemen van doelgroepen van zorgbedrijven
- - heeft kennis van de meest voorkomende beperkingen, aandoeningen en ziekte beelden van doelgroepen van zorgbedrijven
- - heeft doelgroep gerelateerde kennis van (ontwikkelings)psychologie
- Methodisch werken
- - kan begeleidingsplannen lezen van cliënten van zorgbedrijven
- - kan begeleidingsplannen maken voor cliënten van zorgbedrijven
- - heeft kennis van rapportagetechnieken
- - kan informatie verzamelen, vergelijken en interpreteren
- Groepsdynamiek
- - heeft kennis van groepsprocessen
- - kan stressbeheersingstechnieken toepassen
- Versterken van de zorgvrager
- - kennis van burgerschap in relatie tot de doelgroepen van zorgbedrijven
- - kennis van empowerment
- - kan behoeften zorgvrager afstemmen op mogelijkheden bedrijf
- - heeft kennis van normen en waarden van de zorgvrager
- - kan coachingstechnieken toepassen
- - kan technieken in leidinggeven toepassen ten aanzien van zorgvragers
- Heeft kennis van werkzaamheden in de groene sector
- Heeft kennis van (veiligheids)voorschriften, procedures, arbo- en milieuaspecten in de groene sector

D1-K1: Organiseren zorg op het bedrijf

- Kan EHBO- technieken toepassen
- Kan grenzen eigen verantwoordelijkheden inschatten
- Heeft kennis van regelingen en subsidies
- Heeft inzicht in het regionale aanbod van zorgvragers/dienstvragers
- heeft inzicht in het benutten van de context om in te spelen op voortdurende veranderingen

D1-K1-W1: Stemt werkzaamheden/bezigheden in de groene sector af op de individuele zorgvraag

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar vertaalt in overleg met zijn leidinggevende de zorgvraag in werkzaamheden/bezigheden in de groene sector en maakt een planning. Hij wijst de werkzaamheden/bezigheden toe aan de zorgvragers, afgestemd op hun specifieke omstandigheden en (ontwikkel)behoeften. Hij verdeelt de taken op basis van inschatting van belastbaarheid. Hij voorziet zo veel mogelijk in de behoefte en wensen van de individuele zorgvrager. Bij problemen of twijfel schakelt hij zijn leidinggevende en/of deskundigen en/of contactpersoon/begeleider van de zorgvrager in. Hij stemt de werkzaamheden die op het bedrijf mogelijk zijn af op het type zorgvrager en personeel/begeleiders.

Resultaat

De zorgvrager krijgt taken toebedeeld die bij hem passen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- maakt een reële werkplanning voor de inzet van zorgvragers;
  - zoekt naar geschikte ontwikkelmogelijkheden om behoeften te kunnen vervullen en zet deze in;
  - creëert een omgeving waarbij structuur, ritme en orde geboden worden;
  - houdt rekening met kwaliteiten en (ontplooiing)wensen van zorgvragers;
  - voorziet zoveel mogelijk in de behoeften en wensen van de individuele zorgvrager;
  - informeert tijdig leidinggevend en/of contactpersoon/begeleider van de zorgvrager;
  - raadpleegt indien van toepassing tijdig leidinggevende en/of deskundige en/of contactpersoon/begeleider van de zorgvrager.
- De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Plannen en organiseren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten

D1-K1-W2: Begeleidt werkzaamheden/bezigheden van de zorgvragers in de groene sector

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar begeleidt in overleg met zijn leidinggevende de werkzaamheden/bezigheden van de zorgvragers in de groene sector. Hij geeft uitleg over de te verrichten taken/bezigheden, het gebruik van materialen/gereedschappen/machines/apparatuur, procedures en (veiligheids)voorschriften en demonstreert werkzaamheden/bezigheden. Indien nodig verleent hij eerste hulp bij ongelukken. Bij problemen of twijfel schakelt hij zijn leidinggevende in.

Resultaat

De taken/bezigheden worden door de zorgvrager correct en veilig uitgevoerd met de juiste materialen, gereedschappen, machines en apparatuur.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- geeft deskundige en duidelijke instructies en demonstraties;
- ziet er op toe dat zorgvragers de werkzaamheden/bezigheden uitvoeren conform instructies, procedures, (veiligheids)voorschriften in de groene sector;
- ziet erop toe dat materialen, gereedschappen, machines en apparatuur juist en veilig worden gebruikt;
- houdt de veiligheid van zorgvragers scherp in de gaten;

D1-K1-W2: Begeleidt werkzaamheden/bezigheden van de zorgvragers in de groene sector

- toont geduld met zorgvragers;
- past tijdens het communiceren met de zorgvrager(s) zijn eigen gedrag en taalgebruik aan;
- beantwoordt vragen zorgvuldig;
- verleent indien nodig op vakkundige wijze eerste hulp bij ongelukken;
- blijft rustig als er spanningen in de groep zijn;
- geeft prioriteit aan zorgen/problemen van zorgvragers;
- houdt de veiligheid op de werkplek en het bedrijf goed in de gaten.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Met druk en tegenslag omgaan

D1-K1-W3: Begeleidt zorgvragers

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar begeleidt in overleg met zijn leidinggevende de zorgvragers. Hij introduceert nieuwe zorgvragers in het team en bevordert een prettige sfeer in het team. Hij begeleidt de individuele zorgvrager bij de uitvoering van de werkzaamheden/bezigheden in de groene sector, stimuleert hem en voert gesprekken met hem. Hij signaleert en analyseert de problemen van zorgvragers en adviseert de directe werkbegeleider over mogelijke oplossingen. Indien van toepassing rapporteert hij aan zijn leidinggevende/ondernemers.

Resultaat

Zorgvragers krijgen een persoonlijke, voor hen passende begeleiding.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- spreekt tijdig zorgvragers aan op uitingen/gedrag;
- behandelt iedere zorgvrager met respect;
- geeft zorgvragers consequent en helder complimenten en waardering voor hun inzet;
- gaat discreet om met gevoelige zaken van de zorgvrager;
- combineert verschillende soorten gegevens en signalen en vraagt kritisch door;
- registreert en rapporteert nauwkeurig en zorgvuldig;
- signaleert tijdig probleemgedrag van zorgvragers;
- draagt op basis van zijn vakdeskundigheid en relatie met orgvrager/dienstvrager oplossingen aan.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Ethisch en integer handelen, Formuleren en rapporteren, Analyseren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Met druk en tegenslag omgaan

D1-K1-W4: Onderhoudt contacten met instanties

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar onderhoudt in overleg met zijn leidinggevende contact met betrokken instanties. Hij doet de intake en bespreekt begeleidingsplannen. Hij evalueert periodiek de zorgvrager(s) met de betrokken instantie en schakelt bij problemen of twijfel zijn leidinggevende en/of de betrokken instantie in.

Resultaat

Betrokken instanties zijn op de hoogte van de voortgang van de zorgvrager en zijn geraadpleegd bij eventuele problemen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- lost problemen bij zorgvragers eerst zelf op voordat hij de betrokken instantie inschakelt;
- stemt tijdig het begeleidingsplan af met zijn leidinggevende of (directe) begeleider van de zorgvrager;
- bespreekt zorgvuldig nieuwe zorgvragers met zijn leidinggevende/ondernemer en eventueel aanwezige (werk)begeleiders;

D1-K1-W4: Onderhoudt contacten met instanties

- steekt tijdens overleg met de instantie energie in het vaststellen van de behoeften en wensen van de zorgvrager;
  - raadpleegt tijdig zijn leidinggevende en/of betrokken instantie.
- De onderliggende competenties zijn: Beslissen en activiteiten initiëren, Samenwerken en overleggen, Relaties bouwen en netwerken, Presenteren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten

D1-K1-W5: Geeft zorgbedrijf vorm

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar analyseert de bedrijfseconomische cijfers en de regionale zorgvraag. Hij besteedt aandacht aan de ontwikkelingen in de markt, de zorg en de politiek en signaleert kansen en bedreigingen. Hij spart met zijn leidinggevende/ondernemer over de toekomstvisie van de onderneming. Hij onderhoudt externe contacten met relevante organisaties en personen en bouwt een eigen netwerk op.

Resultaat

De positie en de toekomst van de onderneming is in kaart gebracht.
Er is een actueel netwerk.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- analyseert grondig de beschikbare gegevens en maakt rationele inschattingen;
- kan zorgvraag en zorgaanbod deskundig vertalen in financiële cijfers en gegevens;
- signaleert tijdig factoren en ontwikkelingen die de markt en het bedrijf beïnvloeden;
- vertaalt ontwikkelingen op macro/meso niveau deskundig naar het eigen bedrijf;
- legt actief en makkelijk contact;
- is een waardig sparringpartner.

De onderliggende competenties zijn: Relaties bouwen en netwerken, Vakdeskundigheid toepassen, Analyseren

D1-K1-W6: Bepaalt personeelsbehoefte en organiseert werkoverleg

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar bepaalt (mede) de behoefte aan personeel. Hij gaat na aan welke eisen medewerkers moeten voldoen. Hij maakt een afweging tussen de kosten en de baten van het in dienst nemen van personeel. Hij organiseert periodiek werkoverleg met medewerkers om bedrijf gerelateerde en werk gerelateerde zaken te bespreken. Hij legt afspraken vast en bewaakt de naleving van deze afspraken.

Resultaat

Het personeelsbestand voldoet aan de eisen van de organisatie.
Medewerkers zijn op de hoogte van bedrijf gerelateerde en werk gerelateerde zaken.

Gedrag

- weegt voor- en nadelen van verschillende dienstverbanden;
- stemt zijn communicatie af op de medewerkers;
- legt informatie kort en duidelijk uit.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Analyseren, Plannen en organiseren

D1-K1-W7: Stuur medewerkers aan (in projecten)

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar informeert en instrueert de medewerkers over de te verrichten taken, prioriteiten, productiviteitsnormen, kwaliteitsnormen, de planning en de taakverdeling, de te behalen resultaten en/of projecten vooraf aan

D1-K1-W7: Stuurt medewerkers aan (in projecten)

de werkzaamheden (mogelijk in een (project)bijeenkomst. Hij biedt de medewerkers ruimte om vragen te stellen en te reageren. Hij ziet erop toe dat de medewerkers de werkzaamheden uitvoeren volgens procedures, werkinstructies en/of de afspraken. Tijdens de werkzaamheden stuurt hij bij door aanvullende informatie of extra instructie te geven, werkzaamheden anders te organiseren of door andere maatregelen te treffen.

Resultaat

De werkzaamheden verlopen efficiënt en effectief.

Gedrag

- geeft duidelijke informatie en instructies;
- spreekt medewerkers consequent en helder aan op afwijkingen;
- checkt doelgericht en regelmatig of de informatie en instructies juist zijn overgekomen;
- controleert regelmatig of medewerkers werkzaamheden volgens afspraak, (wettelijke) richtlijnen en productiviteits- en kwaliteitsnormen uitvoeren.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Formuleren en rapporteren, Kwaliteit leveren